

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

לב.

עין משפט נר מצוה

שמד א מיי פ"ו מהל
ממרים הל' ג סמג
עשין קי טו"ט ע"ד סי'
רמ עקיף ה'
שמד ב מיי פ"ה מהל
מעשר שני ה"א יא'
שמו ג מיי פ"ו מהל
מתנות עניים הלכה
י'
שמד ד טו"ט ע"ד סי'
רמ עקיף ה'
כג"ה י'
שמד ה מיי פ"ו מהל
ממרים הלכה ז
טו"ט ע"ד סי' רמ עקיף
ה'
שמד ו ז מיי פ"ד
ממרים סנהדרין
הל' ד ה"א י'
שג ה מיי פ"ו מהל
ממרים הלכה יא'
טו"ט ע"ד סי' רמ עקיף
ה'
שמד ט מיי פ"ו מהל
ממרים הלכה יב'
טו"ט ע"ד סי' רמ עקיף
ה'
שמד י מיי ה"א י'
טו"ט ע"ד סי' רמ עקיף
ה'
שמד כ מיי ה"א י'
טו"ט ע"ד סי' רמ עקיף
ה'
שמד ל מיי פ"ה מהל
ממרים הלכה יג'
טו"ט ע"ד סי' רמ עקיף
ה'
שם סימן רמ עקיף יג'

משל מי. מאכליו ומשקו ומכדו: מאי נפקא ליה מיניה. מאי חקרין כים איכא לנביה: פודין זה לזה מעשר שני. אם יש לאביו מעשר שני פודה הבן משלו ללורך אביו בלא חומש ולא אמרי' הרי הוא כגופו שהרי הוא אחר יהיה לנביה והרי הוא כמי שפודהו הוא בעצמו: ומאכליו זה לזה מעשר עני. אם יש לבן מעשר עני לחלק לעניים מאכליו לאביו אם אביו עני וכן כולם אע"פ שחזיב עליו כגופו ואם לא היה צדו מעשר זה היה נותן לו מזונות משלו: להעדפה עליו מוטל להאכילו ולהסקותו מדה ציונית ואם אביו רריך לסעודה ימירה יאכלנו מעשר עני: שיטול אביו ארנקי נוי. ואי אמרת כבוד האב על הבן בחסרון כים אינו אלא משל אב אס הן הארנקי דקאמר רבי אלעזר משל אב הוא ומאי נפקא ליה מיניה להכלימו: ודלמא רסח. ואמר לאביו מידי צריתחיה: וקא עבר. רב הונא: משום לפני עור. שגורס לבנו לחטוא: פומבייני. במקום התפירה שאינו נחסר מדמיו בן כגון בשוליו: הנשרפים בנסקלין. משמע אחד מן הנשרפין שמתרב בנסקלין הרבה וקיי"ל (סנהדרין ד' ע"ג): כל מידי מימות שמתורה שנתערבו ואין ידוע איזה מהן בקלה ואיזה מהן שמתורה כולן ידועו בקלה שאין אמה רשאי לנשוק את הקל לעגוש חמור שלא נחייב בו: רבי שמעון אומר ידועו בנסקלין. שהיא קלה דלית ליה לרבי שמעון שריפה חמורה נסקילה וטעמא מפרש בנסקלין (דף י"ג): אמר ליה רב יהודה צריה. דרבי יחזקאל לרבי יחזקאל אבא לא תמנייה הכי הנשרפין בנסקלין והוון נסקלין רובא דר"כ אמאי תלית טעמא משום דשריפה חמורה מיפוק לי דליכא למימר כולן בשריפה דר"כ אולת לך בטרם נשקול: הנסקלין בנשרפין. דלע"ג דנשרפין רובא ידועו בנסקלין מפני שהיא קלה: הסס רבנן הוא דקאמרי ליה לרבי שמעון נוי. האי דקאמרי להקל עליהם אין אמה מיכל אלא מתמיר שהסקילה חמורה: לא סימא לאבון הכי. להדעיה פתאום שהוא טועה דקאמרת ל"י לא תמנייה הכי: כך פסוק צמורה לעורי קא מצער ליה. והרי הוא כאומר לו עצרת על ד"ת: מקרא קטוב צמורה כך. ואומר לו המקרא כמו שהוא כתוב והוא עצמו יבין שטעה: אבא אומר השקני מוס. ויש מורה אחרת ללפני נעשות כגון לקצור את המת או ליה"ס: הכא

רב יהודה אומר משל בן. מדקדק ר"י למד משל בן אס נודמן לו כיבוד אב ואבדת עלמו ואבדת חזירו כיצד יעשה אם יעסוק בכבוד אביו הלא אבדת חזירו קודמת כדאמרין בלאו מלאות (ב"מ 77 ב). יכול אמר לו אביו אל תחזיר יכול ישמע לו ת"ל וכו' והיינו אל תחזיר שאומר לו עסוק בכבודי דאל תחזיר בחסם לא אלטרין קרא משמע א"כ לאבדת חזירו קודמת לכיבוד אב ואם יעסוק באבדת חזירו הרי אבדתו קודמת דכתיב (דברים 16) אפס כי לא יהיה בך אביו (ב"מ 77 ב). שלך קודם לכל אדם ואם יעסוק באבדתו הרי כבוד אביו קודם למאן דאמר משל בן? ונראה לר"י שיהיה כבוד אביו ואבדת חזירו ויעסוק באבדתו דהא דאמר כיבוד אב קודם היינו דוקא להניח לאביו לעשות רצונו בממונו? לפי שאין גוף הכיבוד אלא באבדתו כיון שאין האב נהנה באבדה עצמה אין הבן חייב להפקיד אבדתו בשביל אביו ואע"ג דאמרין בנסקלין כדי שיטול ארנקי ויטיל לים ואינו מכלימו למד משל בן חסם מיירי באותו ענין שיש לאב קורת רוח בן כן כגון שזרקו לים למירמא אימתא ארנקי צימיה דאי לא הכי אס בחסם משליך רשע הוא? דעובר בכל משחית ואפילו היכא דשוגג הוא ומשליכו בחמתו מ"מ נהנה בהשגת ארנקי ומש"ה אין להכלימו: אורו יהי רבנו רבי ירמיה במ"ד משל אב. משמע שך הלכה וכן פסק בשאלות דרב אחאי בפרשת וישמעו (סוף סימן 10) ופסק היכא דלית ליה לאב ואית ליה לבן חייב הבן לזון אביו וכן פסק ר"י ור"מ דאם אין לאב ממון והבן יש לו לרריך הבן לפרנסו משלו דלא יהא אלא אחר כדאמר בעננה שנתפתמה (פסוקות 77 מ"ט): דרבי אכפיהי להווא גברא ואפיך מיניה ארבע מאה זוזי לנדקה ועוד דאמרין צירושלמי? אמר רבי יוסי הלואי דהויין לבן שמעתי צריכי כלך שכופין את הבן לזון את אביו ועוד ראיה מהא דאמר צירושלמי דרבי יונתן ורבי יאשיה הוון קאולי בצורחא אתמא הווא גברא וקא שק לכרעיה דרבי יונתן אמר מאי האי אמר ליה דאמרי ליה זיל לעוק בני כנישתא כלומר הוריתי לך שיעשה כל כך שיפרנסנו בני א"ל אמאי לא אכפיהי מר אמר ליה כגון זו כופין בתמיה אמר ליה את צריכת לך פירוש וכי לא ידעת דכופין פשיטא דכופין ועוד ראיה מירושלמי שהבאחי למעלה? כד את ה' מהוין אס יש לו ממון חייב ואם לאו פטור וכיבוד אב ואם נאמר כד את אבין ואת אמך דמשמע בין יש לו הון ובין אין לו הון:

מוסף ר"ש

מאיריה. חסרון כמו לרעה ממאלת (דברים כח). הנשרפים בנסקלין. משמע כגון דהוון נסקלין רובא ואע"פ דהוון נסקלין מיטעא נשרפין (סנהדרין ע"ג). אמר ליה רב יהודה בריה. רב יהודה רביה דרי יחזקאל אביה היה (לשון ג' ד). היפוק ליה דרובא נסקלין גינהו. היכי נקט טעמא משום דאי אמה רשאי לנשוק למימה חמורה, בלא הכי מייטעא נסקילה בטרם נשקול (סנהדרין ע"ג). הנסקלין בנשרפין. דלע"ג דנשרפין רובא ידועו בנסקלין מפני שהיא קלה: הסס רבנן הוא דקאמרי ליה לרבי שמעון נוי. האי דקאמרי להקל עליהם אין אמה מיכל אלא מתמיר שהסקילה חמורה: לא סימא לאבון הכי. להדעיה פתאום שהוא טועה דקאמרת ל"י לא תמנייה הכי: כך פסוק צמורה לעורי קא מצער ליה. והרי הוא כאומר לו עצרת על ד"ת: מקרא קטוב צמורה כך. ואומר לו המקרא כמו שהוא כתוב והוא עצמו יבין שטעה: אבא אומר השקני מוס. ויש מורה אחרת ללפני נעשות כגון לקצור את המת או ליה"ס: הכא

מוסף ר"מ

מאיריה. חסרון כמו לרעה ממאלת (דברים כח). הנשרפים בנסקלין. משמע כגון דהוון נסקלין רובא ואע"פ דהוון נסקלין מיטעא נשרפין (סנהדרין ע"ג). אמר ליה רב יהודה בריה. רב יהודה רביה דרי יחזקאל אביה היה (לשון ג' ד). היפוק ליה דרובא נסקלין גינהו. היכי נקט טעמא משום דאי אמה רשאי לנשוק למימה חמורה, בלא הכי מייטעא נסקילה בטרם נשקול (סנהדרין ע"ג). הנסקלין בנשרפין. דלע"ג דנשרפין רובא ידועו בנסקלין מפני שהיא קלה: הסס רבנן הוא דקאמרי ליה לרבי שמעון נוי. האי דקאמרי להקל עליהם אין אמה מיכל אלא מתמיר שהסקילה חמורה: לא סימא לאבון הכי. להדעיה פתאום שהוא טועה דקאמרת ל"י לא תמנייה הכי: כך פסוק צמורה לעורי קא מצער ליה. והרי הוא כאומר לו עצרת על ד"ת: מקרא קטוב צמורה כך. ואומר לו המקרא כמו שהוא כתוב והוא עצמו יבין שטעה: אבא אומר השקני מוס. ויש מורה אחרת ללפני נעשות כגון לקצור את המת או ליה"ס: הכא

תורה אור השלם

- כבר את אביך ואת אביו למען יארכו ימיהם על הארץ אשר יי אלהיך נתן לך.
- כבר את בן מהוין ומראשית כל התבואה: מילי ג ט
- לא תקלל אדם אביו או אמו: ויקרא י"ג י"ד
- כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה: להפשיט לא תשחית את עצה לגדח עליו ג' ב' כי מקונו תאכל ואותו לא תבחר כי האדם עץ השדה לבא מפניך בצמור: דברים כ ט
- והן ילקח לפניהם יומם בעמוד עץ לחותם ויהיה להם כעמוד אש ויהיה להם ללכת יומם וילקח: שמות יג כא

גליון הש"ס

גמ' משל בן. ע' ב"מ פ"א מ"א דפאה: שם רבחיל ליה ליקריה. ע' טורי אבן מנילה כמ ע"א ד"ה א"ת משאל:

תוס' ר"ל הזקן

לבטול מלאכה. שנתבטל ממלאכתו כשמתבטל. (מעשר שני בלא חומש. דאחר הוא ולא קריין כי גיאל איש ממשורו וספק חמישיתו וראו יקרא כו. לא.) ומאכלים. אם אהדר מוטל לפרנסו. להעדפה. שרשיה להעדף מונותיו ממעשר עני ולא הרי פורע חובו. שאם הוא נותן לו די ספקו כמו שמוטל עליו. מאי נפקא לן מינה. הרי הוא נותן לו מה שמוטל עליו ליתן. והלכתא משל אב. וכתב אח"כ ושרשו ממתנות

מוסף ר"י

מאיריה. חסרון כמו לרעה ממאלת (דברים כח). הנשרפים בנסקלין. משמע כגון דהוון נסקלין רובא ואע"פ דהוון נסקלין מיטעא נשרפין (סנהדרין ע"ג). אמר ליה רב יהודה בריה. רב יהודה רביה דרי יחזקאל אביה היה (לשון ג' ד). היפוק ליה דרובא נסקלין גינהו. היכי נקט טעמא משום דאי אמה רשאי לנשוק למימה חמורה, בלא הכי מייטעא נסקילה בטרם נשקול (סנהדרין ע"ג). הנסקלין בנשרפין. דלע"ג דנשרפין רובא ידועו בנסקלין מפני שהיא קלה: הסס רבנן הוא דקאמרי ליה לרבי שמעון נוי. האי דקאמרי להקל עליהם אין אמה מיכל אלא מתמיר שהסקילה חמורה: לא סימא לאבון הכי. להדעיה פתאום שהוא טועה דקאמרת ל"י לא תמנייה הכי: כך פסוק צמורה לעורי קא מצער ליה. והרי הוא כאומר לו עצרת על ד"ת: מקרא קטוב צמורה כך. ואומר לו המקרא כמו שהוא כתוב והוא עצמו יבין שטעה: אבא אומר השקני מוס. ויש מורה אחרת ללפני נעשות כגון לקצור את המת או ליה"ס: הכא

מוסף ר"ז

מאיריה. חסרון כמו לרעה ממאלת (דברים כח). הנשרפים בנסקלין. משמע כגון דהוון נסקלין רובא ואע"פ דהוון נסקלין מיטעא נשרפין (סנהדרין ע"ג). אמר ליה רב יהודה בריה. רב יהודה רביה דרי יחזקאל אביה היה (לשון ג' ד). היפוק ליה דרובא נסקלין גינהו. היכי נקט טעמא משום דאי אמה רשאי לנשוק למימה חמורה, בלא הכי מייטעא נסקילה בטרם נשקול (סנהדרין ע"ג). הנסקלין בנשרפין. דלע"ג דנשרפין רובא ידועו בנסקלין מפני שהיא קלה: הסס רבנן הוא דקאמרי ליה לרבי שמעון נוי. האי דקאמרי להקל עליהם אין אמה מיכל אלא מתמיר שהסקילה חמורה: לא סימא לאבון הכי. להדעיה פתאום שהוא טועה דקאמרת ל"י לא תמנייה הכי: כך פסוק צמורה לעורי קא מצער ליה. והרי הוא כאומר לו עצרת על ד"ת: מקרא קטוב צמורה כך. ואומר לו המקרא כמו שהוא כתוב והוא עצמו יבין שטעה: אבא אומר השקני מוס. ויש מורה אחרת ללפני נעשות כגון לקצור את המת או ליה"ס: הכא

דאי לית ליה לאב וריוח לבן כיפינן ליה ושקלינן בתורת צדקה. כך כתוב בתורה. פי' דקס"ד דבתמיה יאמר וכי כתוב בתורה כך, ושני דקאמר הפסוק כמו שכתוב והוא עצמו יבין שטעה. ור"ח הור"ם (ממרים פ"ו ה"א) פירשו שאומר לו כשואל ולא כמזהיר.